

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сент.

ПЛЕМЕНИТИ ПРИЈАТЕЉИ

Друштво Шкотских Жена — за Србе

»Пре рата мало је који наш војник знао за Шкотску; данас сваки српски војник зна да је Шкотска један саставни део Велике Британије, наше моћне заштитнице и савезнице, земља у којој живе оне добре, племените и јуначке жене, које су дошле да помогну српском народу у великој невољи његовој«. Тако је на дан Св. Андрије, народног шкотског патрона, на вечери код »Беле Куле«, приређеној од шкотских лекара и санитетских официра, начелник санитета српске војске отпочео своју, необично топло примљену здравицу у част шкотских жена.

Те речи су само најтачније констатовале резултат оног великог дела, које су шкотске жене учиниле не само за српски народ, него и за своју отаџбину: него су не само указале издашну помоћ српској војсци и народу у тешким моментима, када му је помоћ најпотребнија била, оне су изградиле и темељно засновале оне дубоке и трајне симпатије, које је српски народ стекао за Шкотску; оне су тиме учврстиле и везу љубави и захвалности, која српски народ везује све више и више за велику Британску савезницу.

Још у Србији, за време страшне епидемије пегавог тифуса, похитале су оне да нам помогну. Неколико санитетских јединица дошло је и распоредило се на рад, где је највише помоћи и радићи требало: у Ваљеву, Крагујевцу, Младеновцу. Обилато снабдевене лекарским и болничким персоналом као и материјалом, инсталиране под својим белим болничким шаторима, оне се нису ограничавале само на рад у болници; оне су вољно и предано указивале помоћ и становништву, нарочито сеоском и сиромашном, коме су и лекове бесплатно давале. Убрзо са својим преданим радом и пожртвовањем освојише симпатије нашег народа, у коме је осећај захвалности дубоко

развијен. Име »сестре« које оне носе и које им је наш болесник с толико признања одао, нико није с више права код нас понео.

Ни у тешким данима наше трагедије оне нису оставиле: неке су остале у Србији да саставе помагати нашим рањеницима и болесницима по болницама, и да их, слабе и немоћне, заштите као чланови једног великог народа при најезди окрутног непријатеља. Друге су до крајњих граница указивале, где се год могло, помоћ нашим војницима у повлачењу: у Крајеву, Студеници, Рашкој, Приштини и даље виђале се шкотске сестре на раду око наших рањеника.

И сада овде, на Солунском фронту, оне су с нама; похитале опет да нам помогну, поносећи се да са српском војском прве уђу у нашу ослобођену отаџбину, »сироту малу Србију«, коју су оне тако истински и тако нежно заводеле, да су нашле чак, да Србија тако много подсећа на њину драгу Шкотску. Међу њима има их много од оних које су раније биле у Србији, и оних које су издржале с нашом војском све тегобе повлачења, које не само да их нису обескуражиле, но су им улиле још више љубави за наш мученички народ.

За сада се налазе на Солунском фронту три санитетске установе удружења Шкотских Жена, које су неоцењиве помоћи указале нашим рањеницима и болесницима. Најстарија је овде на раду Болница Шкотских Жена у Солуну, под управом г-ђице др. А. Лујзе Мак Идрој (Dr. A. Louise Mac Inroy). Она је дошла још са првим француским трупама на Солунски фронт и радила до повлачења у Бевџелији. Од тада је на раду овде. Постепено она се све више и више пунила српским пацијентима, све махом тешки рањеници, којима је потребна била већа стручнија хируршка спрема. Сем одличног стручног лекарског персонала,

болница има и изврсно болничарско особље и снабдевена је најмодернијим богатим материјалом и свима потребама; поред хирургије, има и сву спрему за радијографију и бактериологију. Каква је истинска помоћ која се овде указује нашим пацијентима, показују речи једног вишегодишњег нашег невољника, који јемноге и сваковрене болнице прошао, али таке неге нигде није имао, нити је и сањати могао да се може наћи. За рад и помоћ указану нашим војницима у тој болници Њ. Кр. В. Наследник Престола Александар на Туцин-дан ове године удостојио ју је своје високе посете, и био необично пријатно расположен. У знак признања удостојио је чланове болничке управе одликовањем орденом Св. Саве III. и IV. степена, који ће они с пуно поноса носити.

Друга је овамо приспела опет једна Болница Шкотских Жена, под управом г-ђице др. Агнесе Бенет (Dr. Agnes Bennet). Са њом истовремено приспела је и Летећа Транспортна Колона, под управом г-ђе Харлеј, сестре чувеног са француског фронта војсковође, генерала Сера Френча. Болница се инсталирала у Острову, искључиво за тешке и најтеже рањенике, обилато снабдевена одличним хируршким и болничарским персоналом и материјалом, са радиографским одељењем такођер. За време наших операција на битовском фронту ова је болница, као најближа већа хируршка установа, учинила јединствене услуге нашој војсци. Не мање услуге учинила је Летећа Транспортна Колона, која је са својим лаким санитетским аутомобилима, са својим, дивљења достојним пожртвованим женским шоферима, велики број наших рањеника евакуисала од дивизијских завојишта до болнице, преко једва пролазног, вратоломног Кајмакчалане. Сви надлежни одали су не може боље бити поштовање и признање овој Колони за њен рад.

На заузимање симпатичне и Србима искрено

одане г-ђице Агнете Бичем, делегата Комитета Шкотских Жена (Miss Agneta Beauchamp) ова ће аутомобилска санитетска колона бити појачана са још већим бројем аутомобила и једном аутомобилском радионицом, што ће за транспорт наших рањеника и болесника при будућим операцијама бити од велике користи.

И болница у Острову, приликом свечаности отварања била је удостојена високе посете Њ. Кр. В. Наследника Престола Александра.

И од свих других надлежних фактора указивана им је ова пажња, коју су оне у пуној мери заслужиле и са пуно признања прихватале, одуђујући се за тонајлепшим начином. Оне чланице и чланови Шкотских Мисија који су се, било ради одмора и опорављења, било по свршетку своје дужности и обавезе овде, враћали натраг у своју отаџбину, настављали су тамо ширење и пропаганду својих симпатија за српски народ. Навешћемо само као пример професора Единбуршког Универзитета господина Стебинга (Mr. Stebbing), који је као транспортни официр допратио и инсталирао болницу у Острову, па се по свршеном послу вратио натраг, и који је приредио и приређује у Шкотској и Енглеској читаву серију предавања, са својим личним импресијама с нашег фронта. Он свуда са великим нагласком истиче љубазан пријем који се Шкотским Мисијама указује од стране наших власти. Нарочиту захвалност одаје за пажњу учинану приликом смрти једне сестре, чланице островске болнице, на чијем су погребу учествовали српски официри, представници Врхов. Команде, Санитетског Одељења, Команде Места са једном почасном четом српских војника, и положена била три венца на њен мртвачки одар од стране српских власти, којом приликом је један српски официр — лекар, одржао на енглеском језику посмртан говор и толико тронуо присутне да је говор морао бити умножен у више копија и послат Комитету Шкот-

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ЦЕНА ОГЛАСИМА:

Свита оглас 0.20 франка од почетног реда, већа огласа по погодби. Новци се подиже државн и комесарима и дипломатским вестуналитетима.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

Пошту слате преко Краљ. Срп. Генерал. Консулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стал редакције Колонба улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код агенције »Друштво српске штампе« улица Булгарског бр. 5, близу главне поште.

ских Жена. Британском Црвеном Крсту и др. Свето оставља дубоке импресије на нежне душе оних који нас искрено воле и своју љубав преносе и на оне, који за нас нису били заинтересовани.

То је у најкрупнијим потезима приказана помоћ, коју су нам Шкотске Жене досад указале на овом фронту, у борби за ослобођење наше отаџбине. Поред помоћи коју нам званична Британија указује са својим изванредно уређеним и снабденим војним болницама; и оне, коју нам Британски Црвени Крст обилато и стално пружа, и ова помоћ Шкотских Жена је значајна и у самом материјалном погледу, а у моралном погледу она је још више значајна: она потпуно осваја све наше и најдубље наше симпатије за Шкотску и, кроза њу, за велику Британску Нацију; и она на најзвишенији начин показује величину и значај улоге, коју је у овом трагичном сукобу народа, раса и начела, сасвим херојски узела на себе модерна жена.

Поред неизмерне захвалности коју ми Срби морамо осећати према Шкотским Женама, за сав њихов велики труд, помоћ и негу тако идеално учинану нашим болесницима и рањеницима, ми смо се научили и осећају дивљења за њихов хероизам, њихову истрајност и мужаственост у овој гигантској борби за права и слободу слабијих и малих противу насиља и угњетања од стране силних и великих! Оне су најлепши пример: да је величина човека у раду за другога, у помоћи коју је он кадар да другом укаже!

29—XII.—1916.

С.

Са римске конференције

Коментари талијанске штампе

Рим, 30. дец.

Италијанска штампа једнодушно износи важност конференције у Риму која ће решити судбину рата. Сазнаје се из ауторитативног извора да је на конференцији решено да се равнију операција на свима фронтима а нарочито на балканском фронту, где Савезници морају концентрисати све снаге да би

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

достигли њихов објект, морају претстати на највеће жртве да би одбили сваки покушај напанда од стране Бугаро-Немаца. Када се једном осигура одбрана Балканског фронта, Савезници морају радити на то да постигну најбоље резултате, како би онемогућили непријатеља, кога је једна победа у Румунији учинила да буде предузетљив.

Претресано је такође државне агенције владе и донешене су одлуке које се већ примењују. Говорило се такође о значајним предлозима за мир од стране Немачке, али се није дуго задржало јер је нота била већ редигована споразумно са свима савезничким државама.

ГРЧКА ШТАМПА

„Неа Алитија“: Последња фаза.

Према одлуци Ламбросове владе, одговор на последњу ноту Споразума имао је бити предат после савезничке конференције у Риму. Ова је конференција завршила свој рад јуче, а бавила се војним питањима како се она појављују у данашњој својој фази, која се сматра као последња.

Међу ова војна питања по нужди спада и претња из Грчке. И бесумње су о тој донете коначне одлуке, јер се са свих страна наглашава да Грчкој сада не остаје друго ништа него или да се сасвим потчини наредби Споразума, или да се у противном случају изложи крајњој опасности.

Према вестима из Атине г. Ламброс је писмено изложио италијанском посланику гледиште атинског стања на савезничку ноту. Г. Боздари је пак доставио то гледиште посланицима Француске и Русије који се баве у Керачинију, а енглески је посланик сер Елиот учествовао у римској конференцији савезничкој. Међутим тај Ламбросов извештај данас је један споредан корак, јер се сад тражи јасан и категоричан одговор на савезничку ноту.

О овом одговору предвиђања су сасвим несумњива. Атинска штампа и даље проповеда јеванђеље отпора до крајности, до објаве рата дакле. А има и тобоже полувластичких вести о могућности пријатељског споразума између Савезника и Грчке. Међутим то се каже само да би

та господа добила времена.

О томе није могућа више сумња. Жели се да отпочну преговора, а овамо су непомирљиви баш у погледу најозбиљнијег захтева савезничке ноте, на име удаљења тесалијске војске, а то је по „Матену“ — најнеопходнија мера за безбедност војске Сарајево. Али овога пута неће успети. Споразум је решен да војној ситуацији погледа у очима та ситуација по париском „Го-

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих бележака —

Чуке — Δ 1212.

Сунце је већ превалило подне. Није ме више ништа везивало за место на коме сам. Непријатељ је одступао — бежао. То сам, између осталог, осетио и по курнумима, који су до мало час, зујећи као мушице, пролетале преко моје главе. Сад их није било никако — значи да је непријатељ иза косе...

Дугох се. Наслоњена на камену, поред мене, лежала је пушка. Спремао сам је да убијем зеца, кога сам јутрос у камењару прихватио. Догађаји на фронту скренули су ми сву пажњу. Био сам заборавио и на пушку и на зеца. Оставих пушку на своје место, да чека зеца, а ја се спустих низ стено у Скочивир на превјалишту...

У превјалишту сви су заузети послом Рањеница долазе. Средом на мезги п.пор. Ота Жуковског — Пољака по народности.

Чика Ђока — виче Ото, смејући се — мени пробише обе ноге. Да сте само видели, како су ме, одозго, два Бугарина носили до превјалишта. Он оде клацкајући се, са још једним рањеним официром низ страну за завојниште.

Превјалиште у порти цркве скочивирске. Врло пространо двориште, под кровом, пуно је рањеника.

Мајор Басарвић погинуо. Жива Атанацковић кап., мој неготивац, рањен, пор Милисав рањен. — Све то сазнадох овде.

Бојим се да питам за сина. Прелазим очима по свима рањеницима. Неко ми рече: „Ваш Бора је жив и здрав остао горе код митралеза до 11. сах.“ Сад је 16. сах помислих ја... и заборавио да захвалим рањеном војнику, ко

ли“ за сада представља више опасности у Солуну него у Швајцарској. Због тога се Савезници неће ни за длаку удаљити од нацртаног пута за решење односа према староме стању. Римска конференција допустиће им да у потпуном складу делају у Старој Грчкој, и да покажу сву своју снажну делатност која ће — по „Фигару“ — инаугурисати нову фазу у овоме рату.

Пол-Луј

ји се поред својих мука и болова, сетио да ме својим извештем обрадује.

Нашив су већ испод Полога, гласила су извешћа рањених.

Пред црквом, на празном простору, логор заробљеника. Поред наших, на једној страни, око 30 до 40 бугар. рањеника. Међу овима један капетан тешко рањен у главу, једнако виче: болничар, болничар...

Под одељком: „Превјалиште Н. пука“ — ја ћу нарочито, у засебној глави, говорити опширније јер оно заслужује да се и ставне као пример.

Завршујем овај дан са тиме, да је на нашем фронту заробљено неколико стотина Бугара; 6 хаубица, 4 митралеза и 4 бацача бомби поред великог броја другог ратног материјала.

Наступила је ноћ. На положајима почива пушкарање. Од времена на време чује се тропна експлозија нашег рововца или потмуло од бомби. Митралези тикарају. То бива сваке ноћи. Противници тиме кажују један другоме: Ту смо... Немојте ви на нас — ми нећемо на вас...

Али у бугарском логору кога ђало се нешто. Они су се спремили за контра напад. Хтели су да изгубљено поврате. У том циљу, њима је форсираном маршем, долазило појачање. Са Белог мора, из беломорске дивизије, упућени су хитно 39 и 40 пук, да појачају 10 који је био већ уништен и 55 чији се делови још држали.

Да би читаоцима било јасно у чему је управо то појачање и колике је снаге наш фронт имао против себе, треба да објасним следеће:

— Наставиће се —

Француски коминике

Париз, 30. децембра:

Артиљеријска активност у горњем Алзасу, у Вевру и у области Вердена. На осталом фронту дан је прошао на миру.

Солунски фронт. — Рђаво време је омело сваку војну значајну акцију. Артиљеријска борба траје на целом фронту а нарочито на Струми. У области Маково и Битола.

Авијатика. — Енглески су хидроплати бомбардовали Жеревић југоисточно од Ксанти.

Дванаест енглеских авиоплана бомбардовали су успешно војне установе код Худова и Струмице. Једна француска ескадрила од 8 авиоплана успешно је бомбардовала везне догоре близу Велеса.

Италијански коминике

Рим, 30. дец.

На фронту Трентина рђаво је време омело артиљеријску акцију. На фронту Јулијанских Алпа артиљеријска борба и сукоби патрола. Тачно гађање наше артиљерије разјурило је непријатељске трупе у околини станице Овечије Драге југоисточно од Гориче.

У Албанији 27. децембра заузели смо Гремен на друму Днасковици Корча.

Руски коминике

Петроград, 30. дец.

Западни фронт. — У области јужно од језера Бабита борба се наставља. Наше су трупе заузеле 28. децембра једно село источно од села Калмчема које је непријатељ бранио са врло много митралеза. Одбијени су сви непријатељски напади. Наше су трупе одбиле три непријатељска напада источно од Калмчема. Непријатељ је претрпео велике губитке.

Немци су прешли у офанзиву северозападно од Иксула али су нашим ватром разјурени.

Румунски фронт. — Непријатељ је заузео два брда северно од реке Ојтуза. У области југоисточно од Монастера Какасину да и северно од Кемпила на реци Сушпици, непријатељ је са својим живљавим нападима успео да потисне мало румунске трупе. Непријатељ користећи се маглом прешао је реку Путну у области на 10 врта северно Фоскани, и напао је на један наш пук. Наше су трупе сидним против нападом

одбацили непријатеља на другу страну. Заробљено је доста војника.

На кавкаском фронту ситуација непромењена.

Немачка и неутралне државе

Лондон, 30. децембра

„Лојд“ јавља: норвешка лађа „Боркхолм“ од 1500 тона, данска лађа „Данемберг“ од 2400 тона потопљене су прејуче.

Други коминике „Лојда“ саопштава да су торпидирани: норвешка лађа „Лоргом“ од 1715 тона и данска лађа „Дамерика“ од 1480 тона.

Пад Браиле

Женева, 30. дец.

Немачка штампа једнодушно је објавила да пад Браиле није произвео никакву узвештеност у војним румунских круговима. Политички су кругови и даље радили мирно свој посао.

Операције у Румунији

Лондон, 30. децембра.

Руско-румунске трупе у Румунији дају врло јак отпор, који и ако није довољан да заустави непријатељско надирање, он га онемогућава да брзо напредује.

РАЗНЕ ВЕСТИ

Петроград. — Г. Мератов, начелник мин. спољ. послова наменован је за члана Државног Савета.

Атина. — У Патрасу је јуче преређе митинг против примања ултиматума Али, у резолуцији вели се, да ће се покорити вољи краљевјој.

Цирах. — Швајцарска влада спрема тражење војних кредита. Цирах. — Јављају, да ће немачка почетком марта пустити ради уписивања нови ратни зајам.

Париз. — Председник међународног друштва Црвеног Крста г. Адор изјавио је на једном банкету, да ће Швајцарска остати верна својим традицијама и да ће све учинити да одбрани своју народну независност, ако ова буде угрожена.

Лондон. — Британски адмиралитет демантује, да је потопљена енглеска крстарница „Шанон“.

Амстердам. — Канцелар Бетман Холдег отпутовао је јуче у главни немачки штаб, где се налазе принц Борис и генерал Жекон.

Ф Б Љ Г О Н

Ташимир Велић.

ОБИЧАН ВОЈНИК

— Посећено сени пок. Душка Трифуновића —

Неки француски писац узимао је за јураке својих приповедаива само обичне људе и у њиховом животу је издигао масу не обичних ствари, јер је и најобичнији човек, када се љубав посматра, увек јединаца за себе, која се не може у времену никада појавити са апсолутно истим особинама и у несклопном и у физиолошком смислу.

Ја вам пишем о обичном војнику. Пишем вам о обичном војнику, који припада целокупном броју најједнакије необичних српских војника. Он је постојао, био, вије замисљен. Цео његов војнички живот цин је необич

них доживљаја, као и свих осталих Срба ратника, и због тога је он обичан војник.

Да ли има у српској војсци лавис необичних војника, као што се то чешће о појединцима говори? Ја смело тврдим да их нема. Али у колико даље будемо ишли од времена у коме смо сада, нама сопствени доживљаји наши изгледаће као невероватне приче о дивовским подвизима, са сумњом да ли смо ми то преживљавали. За потоње нараштаје време наше биће као што је до овог рата за нас било време Цезарово, или ма ко јег његовог легионара. Истори

ја сваког нашег војника пуна је необичних и чудноватих доживљаја. Али смо ми на њих навика и све што се у једном рату преживети може, за српског војника је обична ствар. Сума необичних доживљаја наших изгубила је боју необичности или се према нама са свим равнодушно односило.

Један од тих обичних српских ратника био је... О, чујте, драги другови, који висте чули, да је био, да не постоји више... Један од тих обичних српских ратника био је наш млади Душко Трифуновић „попа“, њак њежљивац, добровољни болничар турског рата, добровољни борец бугарског рата, четник добровољац на Танкошевог одреда у ночечку овог рата, преа ком је мост на Сави био одарушено. Борак са Мовров Луга, Дри-

не, Гучева, Цера итд.

Тешко рањен и одмах после тога са ђацима из своје класе регрутован и упућен у болничарску чету... Одатле у штаб једне више коморе... Увек се стидео над смо га звали „комордијом“. Најзад дође у један од наших пукова, где се у првим редовима борво. Али одатле је опет морао бити упућен у једанпу где је имао да врши „дешку“ службу, — у болничарску чету.

Ни ту није хтео да у положају четног бате ради на књижевности, како је он с подсмехом говорио, већ је тражио болничарску патролу. Са својим људима је на најопаснија места ишао, рањенике на својим леђима везо смо, врућу крв им брицао и ране завивао. Ослободен од тежих по-

слова, знао је да не мора да их ради, али је исто тако знао да треба да их ради. Радио је са толико више љубави, у колико је више личне инцијативе у свој посао уносио.

Радио је с вољом, а не „под мораш“. Знао је да помоћ сваког Србина ма колика она била, нама в нашој ствари неопходно потребна. Знао је да се снага у рату не сме штетити, па ма се то нештећење и уништењем живота завршило. Гледиште, које сваки у рату мора да има. Знао је да на водама јелвинским не треба само оплакивати судбину Србину, већ да је потребно лично учествовати у раду да се отклони несрећа. Увек весео, (јер у рату песимизма нема) смејао се ратним тешкоћама и са љубављу односно се према онима, који су на његовим рукама издесали.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Министарска криза у Русији

Из Петрограда јављају, да је оставка г. Трепова изазвана нападима руске штампе на владу услед недостатка саобраћаја у Русији. Петроградски листови у веравају, да је нови председник владе прави Рус и припада једној од најстаријих породица престонице. Он је приврженик рата до краја и победе.

Питање блокаде.

Из Атине јављају: Испуњење услова воте почело је одмах. Грчка влада намерава да тражи да се што пре скине блокада.

Пуштање Венизелиста.

Из Атине јављају: Министарски савет решио је да пусти у привремену слободу под кауцијом ухапшене венизелисте и то до дава њихова процеса.

Нови руски министар.

Из Петрограда јављају, да на место руског министра просвете долази сенатор Кончински.

Пренос трупа.

Премештања трупа тражени ултиматумом од 1. децембра завршени су. Друга премештања захтевана нотом од 18. децембра почела су јуче. 3. пук артиљеријски са гарнизона у Атини пребачен је јуче у Коринт.

Скривене безжичне станице

Сазнаје се, да су ројалистичке трупе сакриве на разним местима по унутрашњости станице безжичне телеграфје.

Султанов манифест.

Из Женеве јављају: Султан је упутио војсци манифест, у коме вели: „пошто наши непријатељи нису хтели признати озбиљан карактер наших предлога за мир, они су одговорни материјално и морално за будуће крвопролиће.

Тајан скуп.

Према вестима из Атине тамо су јуче 250 офцара држали дуго тајан скуп.

Успостављање контроле.

Савезничка контрола над разним административним службама Атине и Старе Грчке успоставиће се.

Пошта из Европе.

Савезнички посланици у Грчкој одлучили су, да се допусти пре-

каја поште из Европе за Стару Грчку, која је од почетка блокаде задржана.

Нале-дар «Велика Србија»

Календар «Велика Србија» приватно је издање и нема везе ни са Владаним Комесарима ни са уредништвом нашег листа

Одликова ч пират.

Из Берлина јављају да је кајзер одликовао медаљом за услуге у рату капетана Штајнбанера команданта сумарена који је торпедирао у Јејејском мору француску крстарицу «Голоа».

Бугари као хришћани.

Да би оправдали дружбу са Немцима и Турцима и мучки напад противу нас и Руса, Бугари су се јавно одрекли Словенства.

Сада се одричу и хришћанства. Сав хришћански свет празнује са највећом побожношћу празнике Христово Рођења, док су Бугари и тада остали доследни сами себи, излажући и за време тих Светлих Празника артиљеријској ватри и погнубија мирно батаљско становништво од којих су погинули: Јавуб Елзмовић, Мешка удова Крете Ђорђевића, Земин Шемин, Нишко Нивиеман, Петар Јамачи и Џафер Сулејман, а рањени: жена погнубодог Јавуба Елзмовића, Савва жена Јована Таолића, Тефиј син Мехмеда Фезуловића, Небим Велж, Осман Рушид, Веселан Ајрул, Јусуф Аруети Сабри Солан, Стеван Робед, Марко Ненадовић и Ђазим Фасти.

Г. Влад. В. Димитријевић мајор 50 драхми да се ова сума употреби на понуде рањеницима место његове славе 1 нов.

Г. Сава Бурић вјешњерски капетан 50 драхми да се подели сиротним српским избеглицима, за покој душе његовом погинулом брату Вислају Бурићу пешад. потпоручнику, који славно паде бранећи своју отаџбину.

Г. Сава Лалић берберин из Београда 20 драхми за дочек рањеника у Водену а за покој душе његовом сину Драгомирцу, место своје славе св. Стевана.

Г. Антоније Тромбакас ке-ваблија из Селуна 100 динара да се горња сума подели рањеницима о Божићним празницима.

Г. Илија Т. Вукотић пешад. поручник 10 драхми за дочек рањеника у Водену а за покој душе његове жене Милице, која је преминула у тамници Бове Которске, а за здравље троје деце његове која су остала на милост и немилост тамошњег на рода.

Г. Ђорђе Водић пешад. поручник 20 динара да се подели сиротним српским избеглицима место његовог крсног имена св. Николе.

Г. г. Коста Шарчевић и Васа К. Јовановић водници са својим војницима 37.50 драхми за дочек рањеника у Водену прикупили на дан њихове славе св. Николе.

Г. Велимир Перлић нач. срески 20 драхми да се подели рањеницима место славе св. Николе.

Г. Ђорђе Ил. Савић судија 50 драхми за дочек рањеника а за покој душе његове жене Лепосаве преминуле 18. априла т. г. у Крагујевцу.

Г. Јован Димитријевић поштар 10 драхми да се подели сиротној деци у избегличком логору место његовог крсног имена св. Арх. Михајла а за здравље његове деце.

Г. Коста Муфтавић кондуктер поште 5 драхми да се за Божићни празник подели сиротним српским избеглицима.

Г. Јован Т. Павловић пешадиски капетан II класе из Београда 25 драхми да се на дан његове славе св. Стевана подели сиротним српским избеглицима.

Г. Милан Ђиљак професор 25 драхми да се подели сиротној деци у избегличком логору

Г. Добросав Коларевић баракер 50 динара да се подели сиротним српским избеглицима за Божићни празник.

Г. Јован Марковић грађевински предузимач 50 драхми да се подели сиротним српским избеглицима а за покој душе његовој жени Милунки.

Г. Војислава Михајловић потпуковик 100 драхми за досек рањеника у Водену.

Г. г. Браћа Павловаћ из Пожаревца 100 динара за дочек рањеника у Водену.

Г. Василије Чогончевић трговац из Галичника 50 драхми да се подели деци сиротних српских избеглица.

Г. Ристо К. Стојић трговац из Врање 20 динара у сребру за дочек рањеника у Водену а за покој душе његовог братаца — сивовца Владимира Стојића редова пешака који славно положи свој живот за ослобођење своје Отаџбине.

Г. Наум Јамандијевић трг. из Београда 12 динара за рањенике место његове славе св. Николе.

Владани Комесари и овим путем изјављују у име сиротних српских избеглица и рањеника своју благодарност дародавцима.

Из канцеларије Владаних Комесара 28. децембра 1916. г. Бр. 2650, 2651, 2659, 2667, 2670, 2682, 2640, 2627. Солун.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски савезнички министај —
Солун, 30. децембра 29 децембра ништа значајно.

Одговор на Вилсонову ноту

Париз, 30. децембра
Г. Бријан је предао јуче по подне у 2 часа овд. америчком амбасадору г. Шарпу одговор Савезничких влада на ноту председника Вилсона о миру. Ова нота, која ће се објавити данас по њеном пријему у Вашингтону јесте важан докуменат и опширнији одговор него нота упућена Немачкој. Она саопштава Савезничке циљеве у рату, док је Немачка одбила да открије своје.

Политика Галицина

Петроград, 30. дец.
»Биржевија Вједомости« публикује детаље о политичком програму принца Галицина. Овај цени да у моменту када држава прикупља све снаге против непријатеља излишна је свака промена у унутрашњем животу царевине.

не. Што се тиче министарске одговорности, принц Галицин сматра, да, и ако су министри одговорни само цару, Дума има право да се интересује владиним радом.

Опозиција за мир

Женева, 30. децембра
Немачка је опозиција пре неколико дана држала седницу на којој су присуствовали и посланици Донела је одлуку да политика комитета у корист мира мора бити енергичнија. Опозиција је изјавила да осуђује теорију да се борба води до краја.

Против диктатора

Цирих, 30. децембра
Незадовољство против диктатора исхране Батоцког расте све већа у Немачкој. Председник берлинске општине Вермут оштро је критиковао систем Битоцкога. Штампана напада исто тако на диктатора. (Радио).

Важни руски успеси

Лондон, 30. децембра
»Морнинг Пост« јавља: Генерал Руски наставља своје успехе на фронту Риге. Пронеси се глас, да су Руси заузели Матаву. (Радио).

Одговор Грчке

Атина, 30. дец.
У одговору на ултиматум Савезника грчка влада изражава своју живу захвалност за уверења и гаранције дате јој од Споразума и додаје, да примма ове захтеве ноте од 18. децембра. Влада даје израза својој жељи да се ускоро између Грчке и Савезника успоставе односи доброг пријатељства.

Изјава г. Бријана

Париз, 30. дец.
»Тан« јавља, да је г. Бријан изјавио кореспонденту тога листа у Риму, да су сва лебдећа питања између Савезника коначно регулисана.

Одлични резултати

Париз, 30. дец.
Хавасова агенција јавља, да се у круговима француског парламента изјављује, да су резултати конференције у Риму одлични. Они се позивају на оптимистичке изјаве г. Бријана и Визелна.

Потребу извршења дужности увек ја делима потврђивао, а не само речима. Исмевао је млаке моралисте и патриоте на речима. Врло често је говорио: »Срећа што Воја Павловић, Чолаковић и многа друга нису тако мислили.«

Чудновати резони и невероватна енергија... Као пред смрт...

Ал' једног страшног дана тужне поворње носиоца рањеника кретале су једна за другом Душко им је сироводник. Трчао је од једних до других носила. Одмељивао заморене носиоце. Крепко чајем из чутурице рањенике. На један пут фијук и тресак непријатељске гранате чу се. Парчећи распрнуте гранате фијуком крелетоце преко глава њихових. Непријатељ је тукао стазу, којом су ишли. Бледало на лицу носиоца било је узвишено уљемење идишу рањеника. Зар онде да

завршило?« питали су се они. Душко је био присебан. Наредно је да носиоци стану и да се склопе са рањеницима за стене, које су и нама и Бугарима силне услуге учиниле. Иза њих су наши морали Бугаре бајонетима исчаккивали, да би их даље најурили. Непријатељ је и даље тукао. Гранате су са страховитим треском падале. У реду у близини њиховој. После неколико минута непријатељ је утисао ватру. Требало је њи даље и то што пре са овог опасног гледишта. Душко устаје иза стене да осмотри куда је најбоље ићи: лево или десно. Сагнуто криво се иза стена и почео осматрати. Носиоци су дигли главе и гледају га како претрчава за једну стену удаљену од њих око дв-десет метара.

На један пут фијук гранате чу се. Сваки се прити што више

могаше уз свој закон. Главе су се највише чувале, док парчад распрнутих граната певаше своју страховиту песму...

Да ли је Душко стигао до стене? Ако је стигао зашто не јавља, кад су гранате већ давно престале падати? Болничари су извлачили главе испод стена и бојажљиво их подизали. Душко, Душко, викали су они, али се Душко не одзива... Душко, који брже, Цвеја је тешко рањен, али се Душанов глас не чу. Душко, који брже, каплар Милија је ударен каменом у главу и ништа за себе не зна, али је Душко за навек престао говорити... Парче гранате му је однемо пола чала... Мозак је напоље цурио... Ох, Боже!

За што сам и ја баш така мо-рао тула проћи? Зар је Прови-денте хтео да га посме толико

времена баш така видим? Грозно!

Ја сам и горе случајеве смрти у овом рату видео, али ми се ни један није тако ужасан учинио! Петогодишње седеље у једној клупи учинило је то. Осећајару гарске љубави, осећај братства, учинио је то...

О, Душко, Душко. О, Душко зар... зар ле никада више нећу видети? Зар те никада више са твојих усана неће песма чути у нашим веселим, другарским скуповима? Зар и ти оде путем Воје Бранковића и Чокића, Николе Јордановића и Драге Бирчанена, Милићим и Пејовићевим, Вулетовим и осталих?

...Да, Душко, никада се више нећемо видети. То ми је пробавена добања твоја посведочида а то ми прост војнички крст на гробу твоје сваког дана потврђује. И живот свој си за овеку да-

паћеног народа српског дао. За све време своје разнолике службе војничке ти си кошта учинио.

Добровољни болнич р-турског рата, добровољни борац бугарског рата, четник добровољац код Танкосића у почетку овог рата; рањен и регрутован за болничарску службу; опет борац и опет болничар... Најаад смрт.

О, па зар опет треба бити доследан и поновити да си ти само обичан војник, као и сви Срби — војници? Да, јер за српског војника данас у овом рату ништа необично нема.

18. децембра 1916. год.

Положај.
»Велика Србија«
прима огласе по умереној цени.

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 левта и 1 драхма

Продају се свуда

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администрацију, адвокате, нотаре — шпартана и нешпартана. Коверти, Упвајуба хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.

УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАЋА КОВО

СПРОЋУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ

КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање посетница у ванредно лепим мутрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и аксиденц.

ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
32—60

СИНОВИ Г. А. ГРЕРА И К^о ДТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Пезамантерије, чарапа, бижутерије, мирноа, чинија, лантане, платна, мушона. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.

ЦЕНА УТВРЂЕНА

Продаја на велико и на митно по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Клима	Дим. 1.—
„	Глубок	„ 0.80
„	Јак	„ 0.85
„	Афрос	„ 0.50

120—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадјске и коњичке официре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које издјучују сваку конкуренцију.

Велики избор женских пането-а од пампа, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине од шевиста, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 62—

ВЕЗУВЦИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА

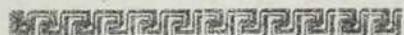
са везувске лаве

— КЉУЧА КРВ КО ЛАВА —

ЦРНО И БЕЛО

у бурадима и на крчму, у магацину Ираклијева улица бр. 7—сокачнџ.

Дрогерија Гуслар

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА

М. ПОЛИЧЕВИЋ И КОМП. добила је велику количину талијанских вина, као: Марсала, Барбарато, Везув и бело Де пјеста. Продају у флашама по умереним ценама.

Магацин се налази на кеју ко Франц Генерал Штаба. 22

Стовариште

израђеног дувана, цигара и цигарета

Ј. БАСТОС

Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на видело својој поштованој војној клијентели да је француска чувена кућа Ј. Ба-стос отворила стовариште цигара и цигарета у белим паке-тима, чиста Хавава, нарочито за господу официре, као и у плавим и ружичастим паке-тима.

Стовариште се налази у улици Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за војне савезничке армије.

Продаја на велико и на митно. 36—

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС

специјалиста за унутарње бе левети. — Управник болнице за заразне болести

Према сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у својој кући улица престоло, маодел-ника Борфа бр. 35 — упоредно гл. са булеваром краља Константина

Поткожно убризгавање Нео-калварина као и новог француског препарата „Galyl“ противу сифилиса. 56—

Атинска Банка

ова част известити публицу, официре и војнике, као и ордеке избеглице да је отворила језу филијалу

у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.

По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе тежиње новца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Гвинеју, Русији, Корзици и свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним градовима Србије.

Филијала је узела на себе и следеће банкарске операције:

Куповину и продају стране монете, емисију кредитних писма; налоге за исплате у свима европским Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примила је на себе депоновање новчаних прилога који су му намењени.

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ БАРУХА САЛТВЕЛД и С. СКАПЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8. Поверљивајте ваше мењачке и банкарске послове, јер се одлакује својом солидном и кувантним радњом. Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу. 90—

Нова Квизара

МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларских потреба. Продаја антро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама. Цене најумереније. 65— —2

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГА РЕДА

◆◆◆ БЕОГРАД ◆◆◆

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где ће се кувати само српска јела првога реда, јер смо за радњу узели Српкињу куварницу.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође и француски и грчки коњак.

За сваки дан: Пезавачићи, гулаш, булбастеје, пиктаје и пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Ручак од 11 до 2 а вечера од 6 до 10 сати по једовнику.

Јела чисто српска са свињском машу.

Одличан српски кувар београђанин Никола Грба.

Кухањемо чисту српску каву,

Препоручујући се српској војсци и публици, молимо је за посету.

С особитим поштовањем.

Ђира Васић, трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатор.

17—20

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушате саме цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкукусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 76—90

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Улица Победе бр. 11, на кеју до бископа „Пате“ (средњег).

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштанским упутницама у свима монетама.

У сваку пошталску треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 76— УПРАВА.

Најбоље и најкукусније су

Улица Франк 31 76— —2 Солун.